

Novorum in Hollandia constantissimorum martyrum passionis historia, anno m.dlxxii

<https://hdl.handle.net/1874/8955>

90.

U B 52

2

**NOVORVM IN
HOLLANDIA CONSTAN-
TISSIMORVM MARTYRV M PASSIO-
NIS HISTORIA, ANNO M. D. LXXII. A PRAE-**

*stantissima eruditionis pietatisq; viro, Domino Gulielmo
Etsio Hesselto Gorcomiano, Sacrae Theologiae Licen-
tiate candidissimo, pio affectu
descripta.*

Psalm. 91.

**Cum exorti fuerint peccatores sicut foenum, & apparuerint
omnes qui operantur iniquitatem.
Ut intendant in seculum seculi: tu autem altissimus in aeter-
num Domine.
Quoniam ecce inimici tui Domine: quoniam ecce inimici
tui peribunt, & dispergentur omnes, qui operantur ini-
quitatem.**

*Colonia Agrippina excudebat Henricus Aquensis,
Anno salutis humane M. D. LXXII,*

Gregor. Mag. ho. de virginib;

Martyr pro Christo mori non potuisset corpore, nisi prius
desiderijs terrenis mortuus fuisset in mente. Erectus namque
animus virtutis culmine, tormenta derisit, præmia calcauit,
ante armatos reges & præfides ductus imperterritus stetit, se-
riente robustior, iudicante sublimior.

NOVORVM IN

HOLLANDIA CONSTAN-

TISSIMORVM MARTYRV M PASSIONIS HISTO-

ria, Anno 1572. à præstantissimæ eruditionis pietatisq; viro, Do-

mino Guiljelmo Estio Hesselio Gorcomiano, Sacræ Theologiæ

Licentiatò candidissimò, (qui & ibidem Germanum fratrem Lai-

cum cum martyribus captiuum, postea verò liberatum ha-

buit, pio affectu Christianissimèq; descripta,

ac amico Coloniàm tran-

missa.

ANNO SALVTIS NOSTRÆ SVpra MILLES-

imum Quingentesimum Septuagesimum secundum, quàm Geu-

siorum factio per Hollandiæ & Zelandiæ loca rursum vires cape-

re paulatim inciperet, occupato ab ijs inter ceteras ciuitates Dor-

draco, quæ est Hollandiæ ciuitas primaria, cumq; iam idem ho-

stis Gorcomianæ ciuitati, quæ Dordraco quatuor passuum miliaribus abest, vi-

deret imminente, Ecclesiastici, qui Gorcomij erant, propemodum omnes, vt

vim & scuitiam hostis aduentantis euaderent, in arcem, quæ ad eiusdem ciui-

tatis mœnia in conspectu fluminis præterlabentis posita est, se receperunt, spe-

rantes eam non facillè ab hoste expugnandam iri, aut certè, vt iam persuasum ha-

bebant, subsidium aliunde in tempore ad futurum. Expectabatur enim in horas

filius præfecti arcis aduenturus cum militum cohorte. Receperât se in eandem

arcem pleriq; ciues Catholici cum preciosiori supellestili. Eodem illatum erat

ferè quicquid erat sacrorum vasorum aut ornamentorû tum apud Francisca-

nos, tum in aede ciuitatis primaria. Geusij itaq; ciuitatem iam ingressi, postu-

latoq; publicè iureiurando, summa diligentia ea sibi comparare ceperunt, quæ

ad arcem expugnandam iudicabant necessaria. Erat autem hora ferè tertia po-

meridiana dici vicesimæ sextæ mensis Iunij, cum ciuitas à Geusijs occuparetur.

Mox itaq; summo conatu adhibitis machinis bellicis arcem Geusij oppugnâ-

to, adeoq; pertinaciter insistenti oppugnationi, vt quamuis animosè ab ijs, qui in

arce erant, resisteretur, ob paucitatem tamè militum prædiariorum (vix enim

numerum viginti hominum excedebant) factum sit, vt intra breue temporis

spacium vtrinq; arcem interiacentem, murisq; clausam, qua ad arcem transi-

tus est, hostes vi occuparent, fueruntq; arci iam proximi, quam cum præfectus

cum prædiarijs & ciuibus, qui intra arcem erant, post continuam & pertina-

cem oppugnationem, nec non strenuam vicissim propugnationem desperaret

ob rerum quarundam necessariarum defectum, sese diutius defendere posse,

tandem vtrò citroq; tumultuariè habito colloquio, ea conditione arcem ho-

sti dedere, vt omnibus qui in ea erant, tam Ecclesiasticis quàm ciuibus & præ-

diarijs, vita maneret incolumis, supellex autem & quicquid thesauri in arce

erat, hosti cederet. Postquam in hanc deditiois formā solemniter hostes conceptis verbis iurassent, arx dedita est, sub horā secundam post medium noctis insequentis. At hostes in arcem admissi, pacti paulò ante iureiurando firmata immemores, continud nomina omnium qui in arce erant, calamo excipiunt, Iude quos è ciuibus vnus, qui Geusijs plus cæteris exosus fuerat, seorsim in custodiam asseruandus traditur, qui quarto post die simul cum aliis ciue publicè in foro ad patibulum recens erectum suspensus est. Monachi qui eodem vno excepto erant instituti D. Franciscus, à cæteris studiosè seiuncti, in alium carcerem horridū & squalentem coniecti sunt. Porro sub vesperam ciues qui simul capti detinebantur, liberi dimissi sunt, pacta tamen pro redemptione quadam pecuniæ summa, Sacerdotes seculares eodē quo Monachi clauduntur carcere, vbi post acerbas contumelias, ab improbissimis militibus illatas, miserè varijs modis torquentur, inter quos Minoritarum præfectus, quem Guardianum vocant, cum esset fidei Catholicæ assertor constantissimus, ex fune suo, quo pro instituti sui ratione cinctus erat, suspensus est, atq; ibi gloriosam mortem oppetiisset, nisi Deo ita volente, vt grauioribus adhuc opprobrijs & pœnis, pro fide Catholica perferendis referuaretur, funis fuisset abruptus, quanquam iam à socijs qui aderant, & tantæ crudelitatis spectatores esse cogebantur, extinctus putaretur. Quem cum reuersi milites delapsum & adhuc spirantem reperiunt, pedibus humi iacentem proculcant, etiam in faciem sancti viri calcibus impingentes, & varijs opprobrijs eum oncrantes, quem tamen nondum eo tempore occiderunt. Eidem ne quicquam ad summam ignominiam deesse videretur (quod tamen Christianus vel maximè gloriosum ducere debet) crucis figuram in fronte cultro exararunt.

Pari crudelitate aggressi sunt M. Nicolaum Poppelium, qui pastorum alter erat, quod acrius in hæreticos inuehi solitus erat. Hunc oposito in os sclopeto minori (quod pistoletum vulgus vocat) velut mox explosuri ad negandam fidè cogere voluerunt, exprobrantium modo iubentes, vt nunc, quæ aliquando publicè pro concione solitus esset deblaterare, profiteretur si audeat. At ille nihil metuens præfens periculum, constantissimè respondit, se certò credere, verum Christi corpus & sanguinem sub panis & vini specie in Eucharistiæ sacramento contineri. Miles vero qui sclopetum manu tenebat, explodere non est ausus. Taceo summam ignominiam præter hos duos etiam cæteris illatam, dum vestibus exutis (quas miles pariebatur) virgis acriter carduntur, aded vt sanguis vbertim deflueret. Quam verò crudeliter dilaniati fuerint, argumēto est, quod cum postea Brilam auecti essent, & ibi penè nudi infanæ plebis oculis conspicendi exponerentur, publicè à plebe clamatum sit, eos laborare scabie Gallica: apparentibus nimirum per corpora ipsorum adhuc plagis per modum scabiei iam incrustatis. Cæterum quo pacto, quæ occasione duorum pastorum senior nomine Leonardus Vechelius, è carcere ad paucos aliquot dies liberatus, è ciuitate sub fide publica (sed quæ Geusijs nulla est) dimissus, denuò non sine proditionis specie plusquam verisimili in ciuitatem reductus, contumeliosè ad ingressum ciuitatis tractatus, ac statim in carcerem, vnde liberatus paulò antè

erat,

erat, retrusus fuerit, prolixè narrando persequi me non patitur instituta breuitas. Igitur per dies vndecim detenti sunt, & tractati eo quo diximus modo optimi viri, nisi quod ex illis duos trësue, quos cæteris minus exosos habuere, passim sint Geusij ingenti pecuniæ summa redimi. Duodecimo demum die, qui erat Iulij septimus, Brilam auecti sunt, oppidum Hollandiæ exiguum quidem & obscurum, sed ætate superiori Geusiorum, qui id dolo occupauere crudelitate, & Ecclesiasticorum eò ex omni serè Hollandiæ angulo aduectorum, cædibus & supplicijs nobile. Ibi ergò in terrâ expositi, mox à Comite à Marca, Guilielmo nomine, viro ex illustri quidem familia prognato, sed in Ecclesiasticos notè crudelitatis, excipiuntur acerbissimè. Nam ipse baculum manu gestans, & verbera subinde ingeminans, eos ante se agebat. Reliqua multitudo militum & plebs, quæ spectatum venerat, contumelijs & probris captiuos certatim incessebat. Ducuntur deinde ad patibulum, quod est ad portam ciuitatis, quod circuire incessu retrogrado, atq; inde genibus flexis alta voce, Lytanas canere coguntur. Quod si qui submissius canerent, baculo extimulabantur. Post hæc ciuitatem ingressi, eodem quo antea modo, ad patibulum, quod est in medio foro, trahuntur, sacra cantica rursus cantare coacti, spectante & certatim captiui ludente plebis multitudine. Postremò in foetidissimum carcerem conijciuntur, è quo nisi diligenti quorundam notorum sollicitatione maturè fuissent extracti, erant pro intolerabili fetore, non multò post animam exhalaturi. Deinde aliquoties ad patibulum protracti, ac vicissim in carcerem reducti sunt. Simul & vt insanæ plebis libidini fieret satis, quæ tali spectaculo velut pasci videbatur, & vt nouum subinde viris incuteret terrorem frequens ac recens ex patibulo conspecto mortis metus. Insequenti die singuli à duobus concionatoribus hæreticis examinantur, quorum alter nauta erat Gorcomianus, idemq; portator strenuus, & homo mirè sanguinarius: alter paulò doctior & sanior. Cumque omnes post interrogationem habitam, qui ad vitam æternam prædestinati erant, constanter in fide Catholica persisteret, nec adduci vlla ratione possent, vt vel vnguem latum, quod aiunt, ab ea recederent, in carcerem reducuntur. Aduenit interea Gorcomio Brilam quidam Catholicus, qui cõmuni Senatus populiq; Gorcomiani nomine pro captiujs interpellaret, adferens secù à Senatu literas, quæ testarentur omnes eos esse viros integerrimos, vitæq; inculpatae, qui nullius vnquã vitæ aut fortunis fuissent insidiati, sed multis modis Remp. Gorcomianam sæpenumerò adiuuassent, deq; ea optimè essent meriti. Adferbat idem literas à Principe Auriaco impetratas, (nam ille velut factionis caput habebatur, cui cæteri parerent) quibus disertè cauebatur, ne vlli Ecclesiastico inferretur nocumentum, sed vt hi cum ciuibus sub eadem essent tutela, eademq; omnibus præstaretur fides publica. Urgebat quoque quod in deditioe arcis Gorcomianæ disertis verbis, addito etiam iureiurando, omnibus vita incolomis esset pacta. Ad quæ omnia nihil serè aliud fuit responsum, quàm se iurasse in necem omnium sacerdotum qui Brilam adueherentur, seq; vindi cõtã sumere decreuisse de nece Comitum Egmondani, Hornani, & præcipuæ Nobilitatis Belgicæ. Notandum inter hæc & memoratu dignum, quod fratres duo Patris Nicolai Guardiani, homines de religionis veritate parum solliciti, sed amore tan

men carnali ducti, Gorcomio Brilam venerunt, fratrem suum, si fieri posset, precibus & precio liberaturi. Erantq; id effecturi, si cum eo solo colloquium summo Pontifici adducere possent. Itaq; impetrant, vt cum eo solo colloquium possent. Ant in diuersorio quodā, vbi mensæ pariter assidentes, fratrem quibus missæ precibus & blandimentis inducere conantur, vt Pape renunciaret, dicentes Papam hominem esse, nec ipsum, si id faciat, Deo renunciaturum, sed homini. At ille nulla fratrum persuasione adduci potuit, vt vel minimum ab aperta Catholica fidei confessione recederet. Respondens, se gratias quidem illis habere, quod bono erga ipsum essent affectu, quo tam vehementer pro ipso sollicitabant, se tamen malle mortem (quæ tamen aliquando naturæ necessitate subeunda esset) nunc gloriose oppetere, quàm vlla ex parte à fide de ciscere. Hæc cum lætum & ridentem respondisse ex eo qui præsens aderat, cognoui. Nocte itaq; insequenti inter primam & secundam horam educuntur captiui omnes è ciuitate, non sine magno hominum & equorum strepitu: tribus tamen exceptis, quorum vnus precio redemptus, non sine fidei Catholicæ renunciatione. Nam statim post stipendia sub Geusijs mereri cœpit. Alter qui Franciscanus erat, natione Gallus, in egressu ciuitatis milites Gallos compellans, ab ipsidem clam eductus est: cepitque etiam cum ipsidem stipendia mereri. Tertius & ipse Franciscanus, sed nondum religionem professus, & ætate adhuc minus matura, creditur blanditijs Geusiorum ad factionem ipsorum pertractus esse. At ne numerus quo è ciuitate Gorcomiensi emissi erant, mutaretur, qui erat nouendenarius, Diuina prouidentia factum est, vt aliunde tres in locum deficientium subrogarentur, vnus sacerdos secularis è territorio Dordracensi, & duo Franciscani ex alia quapiam ciuitate Brilam aduecti, vt nimirum hi tres acciperent coronas iam dudum integro numero preparatas. Eductis ergo extra ciuitatem captiuis, quum milites aliquandiu idoneum supplicij locum quaesiuissent, tandem reperere casam quandam agrestem, quæ pridem fuerat monasterij Ruggensis propè Brilam. Ibi omnes postquam se Deo & mutuis precibus commendassent, mutuoq; ad constantiam proposita spe gloriæ ac retributionis iam proximæ adhortati essent, primum Franciscani, tum sacerdotes reliqui ex oblonga trabe omnes suspensi, vitam hanc caducam & temporariam gloriosa morte commutantes, in Christo obdormierunt. Mortuos mox vestibus, quæ tamen pauca & exigui precij illis relictæ erant, spoliant, tum ne quid extremæ crudelitatis deesset, alios naribus, alios auribus, alios etiam (ò rem nefandam) membris pudendis mutilant, quibus ad galeros affixis perpulchrè, vt sibi videbantur, ornati, tanquam insignem è nobili pugna victoriam reportantes, in opidum regrediuntur. Tertio demum die (vt relata cognouimus) Martyres sancti, eodem in loco, quo morte affecti sunt, humo sunt conditi.

Nomina porro eorundem, quæ comperta habemus, quia æterna memoria digni sunt, breuiter adijciemus. Sacerdotes seculares erant quinque numero, M. Leonardus Vechelius Buscoducensis, Pastor senior Gorcomianus, M. Nicolaus Ioannis Poppelius, eiusdè ciuitatis Pastor iunior, Pastor pagi cuiusdam propè Gorcomiam, cui nomen Hornaria, Pastor alter Heineuordensis, qui est pagus propè Dordracum, vtriusq; autem pastoris nomen ignotamus, M. Godéfridus

Dumcus

Dumęs Gorcomianus, vir mentis non satis compos, probè tamen eruditus, & vite inculpatas. Reliqui fuere Monachi, ex quibus Franciscani tredecim, quorū hæc sunt nomina, Nicolaus Piecius Gorcomianus, Guardianus fratrum Minorum eiusdem ciuitatis, Hieronymus VVierrensis, Viceguardianus eiusdem cœnobij, V Vilhadus Danus, olim ex Dania in has partes Religionis causâ profugus, Niclaus Helius olim apud Louanifses Pontificij collegij alumnus, Theodoricus Emdenus Amersfordianus, Antonius VVierrensis, Antonius Hernarientis, Godefridus Meruellanus, Franciscus Bruxellenis, tum laici duo ex eodem cœnobio, quorum alter Petrus Afcanus, alter Amersfordianus patria, sed nomen me læret. Hinc duo alij fratres Minores aliunde, vt supra narratum est, Brilam aduecti, quorum nomina nescimus. Postremò Monachus vnus regularis S. Augustini, ex Monasterio, quod ad mœnia Brilenfis oppidi situm erat, qui Gorcomij Praefectus erat alteri Monasterio virginum, quod est instituti D. Augustini. His miraculum pridem factum adijciã, vt ex pluribus fide dignissimis, qui Gorcomij quum contingeret, erant, accepi.

Cuius quidam Gorcomiensis, nomine Mathias Thoranus, cum hernia, qui morbus est intestinorum erumpentium, grauissimè laboraret, adeoq; periculosè, vt nulla iam vite spes reliqua foret, multis præsentibus opem implorauit diuinam, per merita & suffragia Martyrum, qui Brilæ pro fide Catholica mortem oppetijissent. Id vbi fecit, continuo à periculo in quo versabatur, liberatus, & sanitati pristinae restitutus est.

Gregorius libro 4. dialogorum.

Principes mundi qui Ecclesiam persecuti sunt, miserabili morte semper interierunt, & eorum posteritas postmodum deleta, & martyrum gloria exaltata est.

Psalm. 115

Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum eius.

